

UPPRUNI JÓLATRÆSINS

OKKARA GOMLU VIKINGAR FAGNAÐU HINI LJÓSU TÍÐINI VIÐ AT DREKKA SEG SANSALEYSAR OG SLÁA HVÖNN ANNAN Á SKALLAN VIÐ GNAGAÐUM KJOTBEINUM

Tá ið jólatræið á fyrsta sinni varð nevnt í Tysklandi — í árinum 1642 — rópti presturinn Johan Konrad tað fyrri »EIT KETTERSKT SPOTTARAFYRIRDRIGDI«

Av øllum hátíðum bera jólini hina størstu gleðina við sær, og vakrasta jólateknið er hitt fríska, grøna og vælpynnaða jólatræið við sínum blaktrandi ljósum. Síðurin við jólatrænum er nýggjur í Norðanlondum, men hevur to eina gamla sögu.

Siðan kristindómurin kom fram, høva fólk hildið jól til minnis um Jesu føðing, men jólini eru nógv eldri. Tey falla saman við hin heidna siðin, tá teir gomlu hildu ljósfest. Hetta var fagnaðarhátíð, sólin hevði snerað sær á, og nú gekk tað aftur móti ljósari tíðum.

Hátíð? Okkara forfedrar vóru ovurkátir. Drykkjuhornini vóru fylt á tremur og tómd í tí stóru gildishollini. Teir ótu og drúkku, meira enn teir vóru mentir; teir slógu hvønn annan í skallan við gnagaðum beinum — teir vóru kátir sum á ongun sinni áður.

Upprunin til orðið jól er ikki lættur at fáa greiðu á, men hildið verður, at tað kemur av forn-norrøna orðinum »ylir« — á gotiskum »juleise« — nakað gott og gleðiligt. Hetta samsvarar væl við tey heidnu jólini. Hetta var fest fyrri ljósinum og tí, sum gror — symbolir, sum seinri verða gjord livandi við jólatrænum. Ljósin vóru tekin um sigur menniskjunnar yvir myrkrinum og hitt grøna træið tekin um allan gróður. Í dag avmyndar jólatræið livið — hitt æviga livið.

Elstu frágreiðingar um nakað, ið minnir um jólatræið koma úr Kína. Í árinum 247 f. Kr. varð eitt træ sett upp á keisaraþlássinum í Peking, pyntað við blómum og 100 lyktum. Ja, longu áðrenn hetta hendi, varð eitt slíkt træ sett upp á einum fjallateppi — og í frágreiðingini verður sagt, at »lyktirnar á trænum ljósu sterkari enn bæði sól og máni«.

Eitt sindur seinri, ár 163 f. Kr. varð gamli nýggjársdagur, kalendaraFestin, av praktiskum grundum fluttur frá fyrsta mars fram til 1. januar. Treiririr fingur fri, tey ótu og drúkku og spældu. Til æru fyrri gudin Saturnus, sum hevði lært menniskjuni at dyrka jorðina og syrgdi fyrri øllum gróðri, pyntaðu tey heimini við ljósum og í rúgvu-vis av grønum plantum.

Skilnaðurin millum ljós og myrkur, millum summarsins gróður og berliga veturin, tá alt í náttúruni lá deytt, hevur allar dagar sett sín dám á mannalýndið — ikki minst í teirri tíðini, tá fólk vóru á tremur av yvirtrúgv.

Í Norðanlondum gjordu teir nógv burtur úr at verja seg imóti teimum óndu maktinum og tryggja sær eitt gott ár við trivna fyrri fólk og fæ. Tílfarið var í fyrsta lagi ljós og gróður. Ljós vóru tendrað í stovnunum, og á gólvið stroyddu teir hál, greinar o. t.

Nær jólini gjordust ein kristin hátíð í Norðanlondum, veit ein ikki við vissu. Norski kongurinn Hákon Aðalsteinsfostur, sum var føddur í árinum 929, og gjordi mis-eydnaða roynd at kristna norska fólk, royndi eisini at geva heidnu festini meira álvarsigan dám, men eisini hetta miseydnaði.

Eisini eftir at kristindómurin var komin til Norðanlendini hel: av-gudadyrkanin áfram, og yvirtrúgv-in tók til heldur enn at minka. Tá kristin jól at enda vanna fram í Norðanlendum, fylgdu nógvir av teimum heidnu siðunum við hátíðarhaldinum, to á annan hátt enn frammanundan.

Jólatræið kemur úr Tysklandi. Tað verður fyrstu ferð umrøtt í 1642 av prestinum Johan Konrad í Strasbourg, sum tá var týskur ríkisstáður. Hesin kirkjuligi harri var alt annað enn glaður fyrri jólatræið. Hann skrivar m. a.:

»Uppi í býtleikunum, fólk havast at um jólini meira enn Guds orði, er hitt sokallaða jóla- ella granntreið, sum tey seta upp í húsunum og pynta við dukkum og góðgæti. Hvaðan hesin siður er komin frá, veit eg ikki; men hetta er eitt barnsligt páfund.«

Presturin kundi havt tikið tað hóvilgari, tí í Strasbourg fall hesin siður skjótt niður fyrri og kom ikki fram aftur fyrr enn eini 250 ár seinri.

Tað er líkt til, at eingi ljós vóru á trønum. Ikki fyrr enn í 1737 sigur týskarin Gottfried Kissingel frá »einum jólatræi, sum strálaði

av ljósum. Umleið 30 ár seinri hel: hin engi Goethe jól í heim sínum, har fólk komu saman um eitt jólatræ, pyntað við vokslysum.

Umleið ár 1820 kom jólatræið til Danmarkar og einastað í 1840-unum til Onglands. Victoria, dróttning, sum var gift systkinabarni sín um, Albert, prins, og var sera góð við hann, skrivar í einum brævi:

»Min kæri Albert, endiliga hava vit havt jólatræ, og vit hava frøtt okkum, meðan vit hava pyntað tað. Nú strálar og blaktrar tað í stovuni til mikla gleði fyrri okkum og børn okkara og gestimar.«

At byrja við eru tað bara ríkmenn og embætismenn, sum hava jólatræ í teimum ymisku londunum; men seinri verður hetta siður, ið røkkur inn í flestu heim.

Jólatræið er sostatt ikki stórt meira enn 100 ára gamalt í Norðanlondum — eitt stutt tíðarskeið, tá ein hugsar um, at hesin siður kortini kann fylgjast eini 1000 ár aftur í tíðina.

Betlehem . . .

Franshald frá 1. síðu. ara, at okkum er ein frelsari foddur.

Iðlanátt var eitt ljós tendrað, og ljósgleman frá hesum ljósi skenur út um allan mannaheimin enn í dag. Ljósið frá Jesusi skenur til hvønn einstakan, men so verður tað spurningurin til okkara, um vit vilja taka imóti ljósinum Jesusi Kristi, soleiðis eru jólini eisini ein vitnisburður um, at nú tekur aftur eitt ár at halla. Eitt ár við gleði og sorg, við vangi og mótgangi, eitt ár sum visti okkum, at ymisk eru livsins kor. Imóti summum visti árið sína horðu og korgu hond; men felags fyrri okkum øll er, hvussu lagnan enn var, at eitt tíðarskeið av okkara jarðarlívi er runnið. Eitt vita vit, dagur dettur av degi, ár fara, og ár koma, öldir fara, og öldir koma, men tey, sum lita á Jesus, skulu uppliva hansara dyrd, tí at sjálvt um alt fellur og fær ein enda í hesum heimi, so skal Guds orð standa um allar ævir. Latum okkum

fara inn í tað nýggja árið við at leggja okkum Paulusar orð til Filippimanna í geyma. Fil. 3. kap. 14. Men eitt geri eg; eg gloymi tað, sum er aftan fyrri bak, og eg rætti meg fram eftir tí, sum er fyrri framman, og skundi soleiðis at málinum, til tann sigursgríp, sum Gud hevur kallað okkum til úr erva í Kristi Jesusi.

Vit kunnu øll taka undir við yrkjaranum H. M. Jacobsen:

So kvikliga tíðin sær skundar av stað, so skjótt hon man frá okkum renna;

at steðga henni fær eingin í lag, øll somul vit fáa at kenna,

at tíðin hon rennur við miklari ferð,

tí ansa væl, hvussu nýtt hon er.

Við hesum reglum vil eg ynskja Føroyalandi og Føroya-fólki eini góð og gleðlig jól og eitt av Harranum signað og eydnuberandi nýggjár, og við ynskjum um, at vit megu nýta tað nýggja árið og livsdag okkara væl.

G. Z.

S A TIT
B A BIL

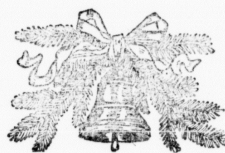
ella skúla-
tlf. 3456

Dalfoss

de GAULLE FEKK 55 PST.

Tað eydnaðist de Gaulle at verða aftur valdur til forseta fyrri komandi 7 árin. Mótstøðumaðurin, Mitterand fekk knøpp 45 % av atkvøðunum.

Menn halda, at hetta var ikki so gott val fyrri forsetan, sum hann hevði roknað við. Har aftur imóti er nú fingið prógv fyrri, at tað er ein stóru partur av frønsku velj- arunum, ið ikki stýja politikk forsetans. Eitt umskifti fer nú fram í politikki stjórnarinnar, serliga við- víkjandi innanlendis víðurskifti- unum, eitt nú í samband við felags marknaðin.

ORÐIÐ

Tí at, bróður, lítið at kall- an tykkara, at tit ikki eru mangir visir eftir hold- inum, ikki mangir hábornir

1. Kor. 1,26.

Ikki mangir visir í sær sjálv- um, ikki mangir slikir í and- anum, men teir, sum seta seg sjálvan lágt, útvaldi Gud. Og teir ríku og hábornu, sum vóru kallinum lýdnir, settu seg sam- an við teimum fáteku og av heiminum vanvirðu fyrri at ognast náðina.

Petur mátti vera trý ár sam- an við Harranum fyrri at lera lítillæti og koma heilt nið- ur á grúgvu.

Tá ið hann hevði lært, at hann einki kun- di sjálvur og var einki, tá kundi hann taka móti fullu frelsu og Guds ríkis kraft, — tá ið hann hevði vent um frá at lita á egnu megi til at lita eina á Frelsara sín! Har- til var hann kallaður.

Eisini tykkum vil Harrin hava í talu; hann vil lera okk- um, at vár egin makt so lítill er, at hon dugir ikki í Guds ríki. Hava vit fyrst lært, at vit eru einki, tá kunna vit móttaka náði og kraft. Tað er einki mark fyrri, hvat Harrin kann virka í einum syndara, sum trýr á hann, eins og barnið á faðir sín. Av sonnum, at trúgva er at hava hildið uppat at lita á seg sjálvan og lita bert á Jesus.

»Mær sanni Faðir veiti nú styrk at tæna tær; hoyr meg á teg og heiti: Altíð ver tú hjá mær á sjógv og landi við; stýr mær við tínum hondum leið meg við kærleiksbondum, státt tú hjá míni líð.«

P. S.

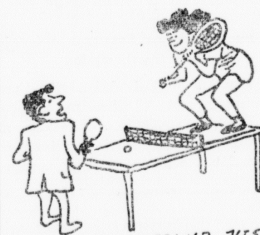
-BRÜGGJA TEG IKKI UM, HVAT EG PLANI HER. LE HØVI IÐ HUUSU ER, AT TAD IKKI KEMUR UPP- AFTUR.

-GÓÐI, EG KANN IKKI GERA VIÐ TAD. TAD STÓÐ IKKI FYRR ENN Í ENDANUM Á UPPSKRIFT- INI AT TAD VAR TIL 16 PER- SÓNAR!

-FORELDRUNI KOMU ONGATÍÐ AFTUR EFTIR HONUM.

-TÚ MISKJILUR VIST, HVAT BORDTENNIS ER FYRI NAKAD.

-TÚ MÁST KOYRA NÓGV MEIR SALT Í SUPPUNA, VIT HAVA IKKI SO NÓGV TIL, AT TEY KUNNU FRA SER TVÆR FERÐIR.